

En obeskrivlig författare

Kerstin Strandberg har haft svårt att få brett genomslag. Kanske är hennes böcker för sanna. För roliga. För modernistiska. Med "En obeskrivlig människa" har berömmet stegrats. DN:s recensent Marie Peterson skrev att hon inte haft så roligt på många år.

Jag har trott att Kerstin Strandberg är en vanlig författare. En som man kan gruppera ihop med generationskamraterna och konstatera att man placerat in.

– Jag är så trött på det där. Jag har hamnat i facket äldre författare som inte är tillräckligt kända. Jag är faktiskt inte en vanlig författare, säger Kerstin Strandberg. Jag ställer mycket höga krav.

FÖRRA BOKEN "Tio syskon i en ömtålig berättelse" blev Augustnominerad då Mikael Niemi vann med "Populärmusik från Vittula". Och hamnade i skymundan.

Så jag läser "En obeskrivlig människa" – en berättelse om en berättare med uppdraget att beskriva en människas hela liv. En fiktiv levnadsteckning. Den är jätterolig, och sorglig och lär mig mer om livet än de senaste fem åren av mitt eget liv lärt mig. Så här står det:

"Den mest intensiva upplevelse hon kan få i kontakten med människor är den som hon når om något är svårt för henne och hon då säger ärligt precis som det känns."

Och så här:

"När allt är förbi, väntar för alla utan undantag ett stort skratt, det stora skrattet åt att allt blev som det blev."

– Det ligger ju ganska mycket livserfarenhet bakom boken, säger Kerstin Strandberg.

PÅ MIN LISTA ÖVER frågor till Kerstin Strandberg står följande. "Hur är livet, tycker du?", "Hur ska man kunna stå ut med döden?" och "Vad är det för tid vi lever i?"

Själv vill hon prata om skaparprocessen. Hon tar fram sin dagbok från 1945. Då var Kerstin tretton år:

"Jag tänker hela tiden på livet, människan och framtiden. Framtiden är oviss. Kanske blir jag ett vrak som ligger andra människor till last."

Men sedan har hon ritat en liten grep, ett streck med tre uddar och en lite spretig bakåttagg, som på en hönsfot. På bakåttaggen står det gift. På de tre som pekar framåt står konstnär, journalist, konstkritiker.

KERSTIN STRANDBERG blev alltihop, fast mest författare.

– Jag har väldigt gott självförtroende, säger hon. Jag vet ju när jag har skrivit något bra.

Periodvis har hon fått tillhöra den grupp kvinnliga författare som föraktfullt dömts ut för att skriva självbiografiskt. Hon försvarar sig mot det utan att jag ställt frågan. Vill förklara hur mycket arbete och sammanfogningar som ligger bakom texten.

– Jag brukar börja med fyra väldigt disparata saker. Så lägger jag dem i olika hörn. Och för att förena dem i en historia tvingas jag att pressa mig så hemskt att det undermedvetna börjar arbeta. Vad är det jag inte ser? frågar jag mig. Om och om igen. Det är mycket plågsamt. Men sen kommer det fantastiska, när jag får helt oväntade svar inifrån mig själv. En formulering jag noterade för trettio år sedan sitter ihop med något nytt.

Hon vågar inte tro att det är uppenbart: att man inte kan skriva med sådan lätthet utan stor ansträngning.

FÖR MIG EKAR Kerstin Strandberg av Gogol. De plötsliga vändningarna och den svarta humorn.

Gapskrattet över människans villkor. Och så värmen mitt i detta.

– Jag har skrivit mig mot värmen. När jag hade lämnat min andra roman sade min förläggare "Hit men inte längre". En väninna frågade varför jag skrev så kalla böcker. Det blev en vändpunkt.

Kerstin Strandberg har en teori som bottnar i en intervju med Rowan Atkinson, "Mr Bean".

– Han sa att han har en enda figur inne i sig. Att han inte kan ta fram några andra figurer. Bara mr Bean. Så tänkte jag på Chaplin. Han har Charlie, luffaren. Tati har den där handfallna typen. Och jag, jag har nog en Anna djupast inom mig. När jag skriver så skriver jag fram mycket naiva människor. Elsa-Sola i min första bok var också mycket naiv.

Själv verkar Kerstin Strandberg inte ett dugg naiv. Eller både och. Naiv nog att öppna sig för livet. Men förslagen nog att sortera erfarenheterna i rader av dagboksanteckningar och arbetsböcker. Förslagen nog att ta den plats som krävs för att få skriva hela livet.

Jag var nitton år när min man och jag diskuterade min framtid och han frågade vad jag ville bli. Konstnär, svarade jag. Bli det då, sa han.

"**EN OBESKRIVLIG MÄNNISKA**" berättar om en kvinnas liv nästan utan en enda referens till den romantiska kärleken, eller till ängslan för barnen. Den berättar om en kvinna i egen rätt, med projekten i förgrunden, självförverkligandet, vännerna, de många viktiga andra.

"Denna gång struntar historieberättaren i om vi inte hänger med i svängarna, hon har drabbats av en sorts megalomani", skriver Erik Löfvendahl i Svenska Dagbladet. Och det kanske är just det som gör genomslaget.